

הכנס השנתי לשלטון

המקומי

انجاز | אינג'אז | Injaz

מרכז אינג'אז, בשיתוף עם הוועד הארצי לראשי הרשויות המקומיות הערביות, יזם את הכנס השנתי הראשון לשלטון המקומי הערבי ביום 10.5.23 שהתקיים במלון רמאדה בנצרת. בכנס השתתף ציבור רחב (יותר מ-300 משתתפים) שכלל את מנכ"ל משרד הפנים ומנכ"ל המשרד לשוויון חברתי, מעל 55 ראשי רשויות מקומיות ערביות מאזור הגליל, המשולש והנגב, עובדים בכירים במשרדי הממשלה הבאים: הפנים, השוויון החברתי, האוצר והחינוך, בנוסף לעובדי רשויות מקומיות בגליל, המשולש והנגב שכללו: 58 גזברים, 46 מנכ"לים, עשרות מהנדסים ומנהלי מחלקות חינוך ויחידות נוער וממצי משאבים, בנוסף למנכ"לי ונציגי ארגוני חברה אזרחית, נציגים של קרות פילנטרופיות ונציגי ציבור.

הכנס חתר להציג את המעקב אחרי היישום של החלטות ממשלה לחברה הערבית 550 ו-1279, מעקב אחרי ניצול התקציבים, הצגת נתונים חדשים, ניהול דיון סביב החסמים וההזדמנויות ששתי ההחלטיות הממשלתיות הביאו והציבו בצל המציאות הפוליטית המורכבת בישראל, במיוחד השלכותיה על החברה הערבית והרשויות המקומיות הערביות בכלל, ועל יישום ההחלטות הממשלתיות בפרט. כמו כן, חתר הכנס לניהול שיח מקצועי וענייני בין מנכ"לי משרדי הממשלה ונציגי השלטון המקומי הערבי, וזאת במטרה להגיע לפתרונות מקצועיים וחיזוק שיתופי הפעולה בין הוועד הארצי לראשי הרשויות המקומיות הערביות, מרכז אינג'אז, ארגוני החברה האזרחית והנציגים הבכירים של משרדי הממשלה.

הכנס השנתי לשלטון המקומי

פאנל ראשון: החלטות ממשלה מספר 550 ו-1279

שנה אחרי תחילת היישום: הזדמנויות וחסמים

הפאנל הראשון נפתח בהצגת תמונה כללית על החלטות ממשלה 550 ו-1279 מצד מנכ"ל משרד השוויון החברתי מר מאיר בינג. הנתונים העיקרים שהוצגו מצביעים על כך שבשנת 2022 הוקצו כ-3.9 מליארד ₪ לחברה הערבית במסגרת החלטת ממשלה 550, 21% (803 מיליון ₪) מתקציב זה הוקצה לשיפור השירותים העירוניים שהרשות מספקת, 9% (319 מיליון ₪) לפיתוח כלכלי ושיפור התעסוקה, 24% (941 מיליון ₪) לפיתוח חברתי, 8% (319) לתכנון ובנייה 38% (1,497 מיליארד ₪) לפיתוח התשתיות ביישובים הערביים.

אחר כך התקיים פאנל בהנחיית העיתונאי ג'אקי ח'ורי, בו השתתפו מר אברהם הואשלה, ראש מועצה מקומית נווה מדבר, מר ח'אלד חוגייראת, ראש מועצה מקומית באר אל מכסור, מר ליאור ח'אלפה, מנהל יחידת פיתוח כלכלי-חברתי לחברה ערבית בנגב וגב' סלימה סולימאן, מנהלת תחום שלטון מקומי ברשות לפיתוח כלכלי. הדיון נסב סביב החסמים איתם מתמודדות הרשויות הערביות ובכלים בהם הן משתמשות בהתמודדות עם אתגרים אלה, במיוחד בכל מה שקשור לאתגרים הנוגעים להתאמת התוכניות הכלכליות לצרכי החברה הערבית ושיתוף אנשי מקצוע מהחברה הערבית בתכנון פרויקטים הנגזרים מתוכניות אלה, לצד חשיבות העבודה המשותפת ושיתופי הפעולה המקצועיים בין ראשי רשויות, ארגוני חברה אזרחית ונציגי משרדי הממשלה.

הכנס נפתח בדבריו של מר עימאד גראיסי, מנכ"ל מרכז אנג'אז, שהדגיש את חשיבות כנס זה במעקב אחרי יישום החלטות הממשלה 550 ו-1279 וחיזוק שיתופי הפעולה בין ארגוני החברה האזרחית, הוועד הארצי והנציגים הבכירים של משרדי הממשלה, במיוחד לאור המציאות המורכבת של החברה הערבית, וזאת במטרה להתאים החלטות הממשלה לצרכי החברה הערבית וניצול ההזדמנויות והתקציבים לשם שיפור איכות החיים של תושבי היישובים הערביים. כמו כן, הציג מר גראיסי את החזון האסטרטגי של מרכז אנג'אז לבניית זרועות מקצועיות לאינג'אז ולוועד הארצי דרך ניהול פורומים שונים כמו פורום הגזברים, פורום המנכ"לים ופורום מנהלי מחלקות נוער, וזאת לשם העלאת המקצועיות במעקב אחרי התוכניות הכלכליות והצעת פתרונות מעשיים מהשטח להתמודדות עם החסמים, לצד שיפור יכולת הפיתוח הכלכלי ברשויות הערביות. בנוסף לכך, הדגיש מר גראיסי את חשיבות השמירה על המקרם החברתי בחברה הערבית וחשיבות חיזוק שיתופי פעולה להתמודדות עם המציאות הפוליטית המורכבת בישראל בכלל ותקופת הבחירות לשלטון המקומי באוקטובר 2023. בהקשר הזה, הדגיש מר גראיסי שהעמדה העקבית של מרכז אנג'אז הינה שיתוף פעולה מלא ראשי הרשויות הנבחרים, ללא יוצא מן הכלל. בסוף דבריו הזמין מר גראיסי את כלל ראשי הרשויות המכהנים והמועמדים להתחרות על תפקיד זה להבטיח ייצוג הולם לצעירים ונשים ולהבטיח שיתוף הציבור בעבודת הרשות.

לאחר מכן, נשא מר מודר יונס, ראש הוועד הארצי וראש מועצה מקומית עארה ערערה, את דבריו. מר יונס בירך על קיום כנס זה ובירך על גיוון ציבור משתתפי הכנס והנוכחות של מקבלי החלטות במשרדי הממשלה, ראשי רשויות, עובדים בכירים ברשויות ונציגי החברה האזרחית. כמו כן, הדגיש מר יונס את חשיבות שיתופי הפעולה המקצועיים בין הוועד הארצי וארגוני החברה האזרחית מצד אחד, וחשיבות העצמת העבודה המקצועית מול משרדי הממשלה לשם הבטחת יישום החלטות הממשלה והתאמתן לצרכי החברה הערבית וניצול התקציבים באופן המיטבי שיביא לשיפור איכות חייהם של תושבי היישובים הערביים.

הכנס השנתי לשלטון המקומי

פאנל שלישי: הזדמנויות וחסמים - מענקי האיזון, הקרן לצמצום פערים ותקציבי פיתוח

הפאנל נפתח בהצגת עבודת משרד הפנים במסגרת החלטות ממשלה 550 ו-1279 ע"י מנכ"ל משרד הפנים מר רונן פרץ. מר פרץ הכריז במהלך דבריו על השארת סמכויות המרכזים בידי הרשויות המקומיות הערביות ושאין בכוונת משרד הפנים להעביר סמכויות אלה לגורמים חיצוניים. הכרזה זו הינה בעלת חשיבות רבה, שבמיוחד לאור העובדה שמרכז אינג'אז, מרכז "עדאלה" והוועד הארצי לראשי הרשויות הגישו מסמך מדיניות שהצביע על כך שהעברת סמכויות אלה מידי הרשויות הערביות לגורמים חיצוניים יש בה כדי להחליש את הרשויות הערביות מבחינה כלכלית, דבר אשר עלול לפגוע ביכולת רשויות אלה לספק שירותים בסיסיים לתושבים.

לאחר מכן, התנהל דיון שהונחה על ידי מר עלאא גנטוס, יועץ כלכלי ויועץ פורום הגזברים שמרכז אינג'אז מנהל, בהשתתפות מר אדגאר דקואר, ראש מועצה מקומית פסוטה, מר תומר ביטון, מנהל מינהל שלטון מקומי במשרד הפנים, מר זיאד אבו גנים, יועץ הוועד הארצי וגב' סלימה סלימאן, מנהלת יחידת רשויות מקומיות במשרד לשוויון חברתי. הדיון נסב סביב חשיבות שינוי הקריטריונים לחלוקת כספי מענקי האיזון והקרן לצמצום פערים, במיוחד לאור העובדה שחלק גדול מהקריטריונים שמשמשים המשרד כיום לחלוקת כספים אלה הינם קריטריונים שמפלים לרעה את הרשויות החלשות בכלל, והרשויות הערביות בפרט. בהקשר הזה הודגש שמרכז אינג'אז ועמותת "סיכוי אופוק" הולכים להגיש בקרוב המלצות מפורטות למשרד הפנים בנוגע לקריטריונים לחלוקת כספי הקרן לצמצום פערים, וששתי העמותות, בשיתוף הוועד הארצי, הולכות לעקוב אחרי נושא זה עד שהקריטריונים ישונו ויוחלפו בקריטריונים שוויוניים שיביאו לצמצום הפערים בין הרשויות החזקות והחלשות. כמו כן, בדיון עלה נושא תקציבי הפיתוח כך שהודגשה חשיבות אי הפגיעה בתקציבים אלה ואי הסתתם לתחומים אחרים, והדגשה חשיבות ההשקעה בתשתיות בחברה הערבית לשם שיפור איכות חייהם של תושבי היישובים הערביים.

פאנל שני: רפורמה כללית במערכת החינוך הערבית בצל תכנית גפ"ן

פאנל זה הונחה ע"י העיתונאית שירין יונס ובו השתתפו ד"ר סמיר מחאמיד, ראש עיריית אום-אל פחם, גב' שירין נאטור-חאפי, מנהלת יחידת חינוך ערבי במשרד החינוך ומר גלאל ספדי, מנהל אגף חברה ערבית במשרד החינוך.

בפאנל זה הדיון נסב סביב ההשלכות של תוכנית גפ"ן על מערכת החינוך בחברה הערבית. גפ"ן הינה רפורמה במערכת החינוך שאושרה ביום 1.8.21 להבטחת גמישות ניהולית במערכת החינוך. בפאנל נשמעו מספר משתתפים שהתייחסו לרפורמה זו, חשיבותה, ההזדמנויות שהיא מביאה, החסמים שהיא מציבה והשלכותיה מנקודת זווית שונות. בדיון הודגשה את חשיבות לאפשר לרשויות המקומיות הערביות להתנסות בצורה יותר טובה ומעמיקה ברפורמה כדי להבין את האפקטיביות שלה במערכת החינוך בחברה הערבית, בכל מה שקשור לניצול תקציבי החינוך. מצד שני, בדיון הודגשה חשיבות הכללת ארגוני חינוך מהחברה הערבית ברשימת מספקי השירותים למשרד החינוך, ללא הצבת תנאים הפוגעים בייחודיות החברה הערבית ושיש בהם כדי לפגוע באיכות השירותים המסופקים לתלמידים הערבים, עמדה זו הינה העמדה הרשמית של אינג'אז, הוועד הארצי וועדת החינוך שפועלת תחת הוועד הארצי. בנוסף לכך, בפאנל הוכרז על הקמת 25 מרכזי צעירים ביישובים הערביים בחודשים הקרובים במסגרת תכנית החינוך הבלתי פורמלי שבהחטת ממשלה 550.

